

Hvis man på denne baggrund ender med at ophæve GMO-moratoriet, er det efter forslagsstillernes opfattelse det samme som at lægge gift for udviklingen af det økologiske landbrug, som jo kræves totalt fri for GMO.

Der er på nuværende tidspunkt ikke regler for producentansvar, når det gælder smitte med GMO. Derfor er der på nuværende tidspunkt ingen sikring af økologiske landmænd mod tab af indtægter, fordi en forurenede afgrøde ikke kan sælges som økologisk. Heller ikke konventionelle landmænd, der dyrker GMO-frit, er sikret. Regningen for skader på natur og sundhed kan ikke sendes nogen steder hen, som reglerne er nu. Og omvendt er forholdene også uafklarede for den landmand, der producerer med GMO. Landmanden er uvidende om, hvilket ansvar han eventuelt skal leve op til, hvis hans GMO-afgrøder smitter nabomarkerne eller natur. Forslagsstillerne mener, at producenten har ansvaret for en håndtering af GMO-afgrøderne, der sikrer mod spredning og skader. Skal dette ansvar forvaltes seriøst, må også erstatningsansvaret ligge fuldt ud hos producenten.

Med hensyn til de krævede standarder for mærkning af GMO-produkter til orientering for forbrugeren er de fremsatte EU-forslag utilfredsstillende. EU-Kommissionen fremsatte i juli 2001 forslag til to forordninger om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer samt mærkning og sporbarhed af disse. De var klart utilfredsstillende, og nu er Europa-Parlamentet så i juli måned 2002 kommet med sine ændringsforslag. Disse ændringsforslag er efter forslagsstillernes opfattelse heller ikke gode nok, selv om de er en forbedring af Kommissionens forslag fra sidste år.

Blandt andet ønsker Parlamentet, at fødevarer først skal mærkes med GMO, når der er konstateret 0,5 pct. indhold af GMO (Kommissionens forslag indeholder en grænse på 1 pct.). Forslagsstillerne mener, at grænsen skal være 0 pct., altså helt fri for GMO.

Desuden friholder Parlamentets forslag produkter, som er fremstillet ved hjælp af GMO. Det vil sige, at f.eks. æg, mælk og kød fra dyr, der har været fodret med GMO-foder, ikke skal mærkes. Forslagsstillerne vil have mærkning af alle produkter som er fremstillet direkte af GMO såvel som af produkter, der er fremstillet ved hjælp af GMO.

Hertil siger Forbrugerrådet (Europaudvalget, folketingsåret 2001-02, 2. samling, alm. del – bilag 1109): »En mærkning af produkter fra GMO-fodrede dyr har stor betydning for diskussionen om ophævelse af moratoriet og evt. dyrkning af GMO-afgrøder i Danmark. Langt størstedelen af de GMO-afgrøder, der på nuværende tidspunkt er aktuelle for dyrkning i Europa, er

foderafgrøder. Derfor vil man åbne mulighed for omfattende dyrkning af GMO-afgrøder uden mærkning af de resulterende produkter, hvis disse produkter ikke omfattes af mærkningskrav«.

En manglende mærkning af f.eks. animalske produkter fremstillet ved hjælp af GMO vil, jf. ovenstående, give mulighed for en stor produktion af GMO-afgrøder, som ikke kan identificeres på den vare, forbrugeren får, og forbrugeren har derfor ikke mulighed for at fravælge det.

Forslagsstillerne mener, at ovenstående krav er nødvendige. Der eksisterer i dag ikke viden nok om, hvad der sker på længere sigt med de genmodificerede produkter i fødevarer, på marker og i planter. Man ved ikke, hvordan dette slår igennem i hele fødekæden på sigt. Når man ikke kan vide, hvad det er, man sætter i gang på så vitalt et område, er det nødvendigt at lade »forsigtighedsprincippet« råde.

Derfor er det ikke nok, når miljøministeren den 11. september 2002 siger til Ritzaus Bureau: »Før reglerne om mærkning og sporing er på plads, bliver moratoriet ikke ophævet«.

Problemet er ikke, at der ikke bliver vedtaget EU-regler om dette. Problemet er spørgsmålet om, hvorvidt indholdet af disse regler, disse krav til GMO-producenterne, er sikre nok for forbrugerne.

Det er ikke betryggende, at EU-kommissær David Byrne, ifølge Ritzaus Bureau den 10. september 2002, er tydeligt irriteret over moratoriet, som han flere gange har kaldt ulovligt: »Vi har foretaget en masse videnskabelige undersøgelser, og de siger alle, at GMO'er er lige så sunde som konventionel mad. Derfor må vi skabe et grundlag for at få dem tilladt«.

Fødevarerministeren har nedsat et udvalg, som inden årets udgang skal give Folketinget råd om, hvilke krav der skal stilles til landmænd, som evt. vil dyrke GM-afgrøder. Formålet er at skabe sikkerhed for, at genmodificerede organismer ikke kan spredes til konventionelt dyrkede marker, eller til den økologiske landbrugsproduktion. Desuden skal dette udvalg udrede, hvor langt Danmark kan gå med nationale krav og beskyttelsesregler uden at komme i konflikt med EU's regler.

Man må håbe, at udvalget vil sætte sig godt og grundigt ind i alle de kedelige historier, som er kommet for dagens lys i England, USA, Canada og andre steder, hvor der har været og er såvel forsøg med som i praksis dyrkede GMO-marker.

Den engelske avis The Guardian har i flere år berettet om den ene skandale efter den anden. Både med hensyn til overtrædelser af de betingelser, som GMO-firmaerne har for at dyrke disse GMO-marker, om